

Senát schválil odškodnění obětí šikany komunistického režimu

3.7.2025 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Senát Parlamentu ČR schválil soubor tří zákonů, které umožní odškodnit osoby perzekvované komunistickým režimem v bývalém Československu. Odškodnění se bude týkat těch, kteří byli v 70. a 80. letech vystaveni politicky motivovanému ochrannému dohledu nebo byli nuceni opustit republiku v rámci represivních operací, jako byla například akce Asanace. Ústav pro studium totalitních režimů hraje v celém procesu významnou roli v několika rovinách, a to v oblasti Dokumentace a výzkum, Odborné podklady, Osvědčování a konzultace, Etická a vzdělávací rovina.

Ochranný dohled byl v období normalizace nástrojem Státní bezpečnosti, jak i po propuštění z vězení systematicky sledovat a omezovat životy disidentů, signatářů Charty 77 a dalších oponentů režimu. Tito lidé čelili opakovaným výslechům, domovním prohlídkám, ztrátě zaměstnání a hrozbě opětovného obvinění i věznění. Přijaté zákony představují důležitý krok ke spravedlnosti – uznávají bezprávi a morální újmu, kterou tito lidé utrpěli.

Odškodnění se má vztahovat i na osoby, které byly pod nátlakem donuceny k odchodu z Československa. Rozhodující nebude, zda skutečně emigrovaly – klíčové bude, že byly cíleně vystaveny tlaku ze strany komunistické moci. *„Odškodnění perzekvovaných osob je důležitým symbolickým aktem, vedoucím k vyrovnávání se se zločinným komunistickým režimem. I více než třicet let po listopadu 1989 je třeba stále pojmenovávat a napravovat některé jeho křivdy,“* uvedl ředitel **Ústavu pro studium totalitních režimů Ladislav Kudrna**.

Podle návrhu bude možné o odškodnění žádat písemně u příslušného ministerstva do konce roku 2026. Každý oprávněný žadatel může získat jednorázovou částku ve výši 100 000 korun. Ta nebude podléhat dani z příjmu, exekuci ani se nebude započítávat do příjmu pro stanovení nároku na sociální dávky. Celkové náklady se odhadují na 17 až 283 milionů korun. Zákon nyní čeká na podpis prezidenta republiky.

Ústav pro studium totalitních režimů pomáhá uchovávat paměť na bezprávi páchané komunistickým režimem a připomíná osudy lidí, kteří mu čelili. Přijetí zákona o odškodnění vnímá jako součást širšího úsilí o spravedlnost, uznání a historické vyrovnání.

<https://www.ustrcr.cz/senat-schvalil-odskodneni-obetem-perzekuci>